

Warszawa, 16 stycznia 2017 r.

Prof. zw. dr hab. *Mirosław Granat*
Kierownik Katedry Prawa Konstytucyjnego

Wydział Prawa i Administracji
Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego
w Warszawie

Recenzja w sprawie wniosku Rady Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Jagiellońskiego o nadanie tytułu doktora *honoris causa* Uniwersytetu Jagiellońskiego Profesorowi Jacques Leroy (Uniwersytet w Orleanie)

Rada Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Jagiellońskiego, na wniosek Dziekana Wydziału, uchwałą podjętą na posiedzeniu 28 listopada 2016 r., wszczęła postępowanie o nadanie tytułu doktora *honoris causa* Uniwersytetu Jagiellońskiego Panu Profesorowi Jacques Leroy z Uniwersytetu w Orleanie (*l'Université d'Orleans*).

Profesor Jacques Leroy jest wybitnym prawnikiem, nauczycielem akademickim oraz przyjacielem Polski. Wniosek o uhonorowanie go godnością doktora *honoris causa* tak znakomitej Uczelni jaką jest Uniwersytet Jagielloński uważam w pełni za zasadny. Na ocenę te składa się charakterystyka dorobku naukowego Kandydata (por. pkt 1), osiągnięcia organizacyjne i dydaktyczne (por. pkt 2) oraz wkład w polsko-francuską współpracę naukową (por. pkt 3).

1. *Sylwetka naukowa i dorobek naukowy*

Profesor Leroy rozpoczął drogę kariery akademickiej od zagadnień prawa cywilnego. W 1990 r. uzyskał stopień naukowy doktora nauk prawnych w zakresie prawa cywilnego na podstawie rozprawy pt. *La constitution de partie a fins vindications* (rozprawa doktorska dotyczyła dochodzenia roszczeń odszkodowawczych wynikających z czynu zabronionego). Rozprawa uzyskała nagrodę *Dupin Aine*, została opublikowana, i zachowuje swoją wartość naukową do dnia dzisiejszego. Szybko (w 1993 r.) uzyskał *agrégation*, czyli uprawnienie do prowadzenia samodzielnej pracy naukowej w zakresie prawa prywatnego i nauk penalnych. Poza macierzystą Uczelnią, pracował także na Uniwersytecie w Limoges (1993 -1996). Obecnie zajmuje stanowisko profesora *droit privé à*

l'Université d'Orleans. Musimy wiedzieć, iż w nauce francuskiej, *droit pénal* (inaczej niż w polskiej doktrynie) zaliczane jest do prawa prywatnego, nie zaś do prawa publicznego.

Zainteresowania prawnicze Profesora J. Leroy'a, są dość szerokie i trudno jest je zawęzić lub umiejscowić w ramach jednej dyscypliny, aczkolwiek w jego dorobku dominują studia i prace z zakresu prawa karnego i nauk penalnych. Zajmuje się zarówno *droit pénal générale*, jak i *la procédure pénal*. Studiuje zagadnienia teorii prawa karnego (por. np. *La force dissuasive de la norme pénal de fond*, w: *La force normative. Naissance d'un concept*, red. C. Thibierge et alli), *Défense et illustration de la densification normative en matière pénal. Le régime juridique de la garde à vue*, w: *La densification normative. Découverte d'un processus*, red. C. Thibierge et alli, Mare & Martin 2103), lub tak fundamentalnym zagadnieniem jak wina (por. *L'aveu de culpabilité dans la composition pénal et le plaider coupable*, *Gazette du Palais*, 15-21 août 2014). Był animatorem i referentem ważnej konferencji naukowej na Uniwersytecie w Orleanie, pt. *Faut-il rethéoriser le droit pénal ?* (listopad 2016 r.). Jedno z jego kluczowych założeń polega na głoszeniu potrzeby przemyślenia niektórych kategorii prawa karnego „w związku z lukami w teorii klasycznej prawa karnego” (opowiada się, jak to określa, za „aktualizacją teorii prawa karnego”). Jest autorem podręczników o zasięgu ogólnokrajowym: *Droit pénal générale*, LGDJ, wyd. 5, 2014; *Procédure pénal*, LGDJ wyd. 3, 2015 (które mają wznowienia). W 2011 r. opublikował monografię *La garde à vue après la réforme*, LexisNexis, dotyczą instytucji tymczasowego aresztowania. Monografia ta miała znaczenie w pracach grupy roboczej pracującej nad nowelizacją francuskiego prawa karnego. W ostatnich latach prof. Leroy był także współautorem komentarza do procedury karnej (*Formulaire commenté de procédure pénal*, Lamy 2011). Jest także autorem kilkudziesięciu artykułów naukowych, głównie zakresu nauk penalnych. Zajmował się, między innymi, prawami podejrzanego, instytucją obrony koniecznej, prawami ofiar, pojęciem zbrodni przeciwko ludzkości. Jest autorem glos do orzecznictwa *Cour de Cassation*, *cours d'appels* (np. z Orleanu i Bourges), orzecznictwa *Conseil Constitutionnel*.

Jest współautorem (razem z Jean-Pierre Marguénaud i Florence Burgat) znanej książki poświęconej prawom zwierząt (*Le droit animalier*, PUF 2016), napisanej w związku z nowelizacją kodeksu cywilnego (z lutego 2015 r.) wedle której zwierzęta są istotami czującymi i obdarzonymi wrażliwością. Profesor podkreśla konieczność *protection animale*. Jest *redacteur en chef* czasopisma *Revue Semestrielle de Droit Animalier*, wydawanego na Uniwersytecie w Limoges.

Profesor Leroy zajmuje się także zagadnieniami prawa cywilnego. Z tej dziedziny wspomnę już tylko o jego pracach nad rozdzielnością majątkową małżonków we francuskim prawie cywilnym.

Reasumując tę część opinii, stwierdzam że Profesor Leroy wypracował sobie pozycję wybitnego znawcy materii prawa karnego i nauk penalnych, zajmującego się także prawem cywilnym, podejmującego nowe wyzwania badawcze mieszczące się często na styku z innymi dyscyplinami

wiedzy prawniczej. Owa interdyscyplinarność zainteresowań badawczych (nauki penalne, prawo cywilne) wydaje się jedną z cech która wyróżnia Uczonych francuskich i ich warsztat.

2. Charakterystyka dorobku dydaktycznego i organizacyjnego

Profesor Leroy ma znaczące osiągnięcia dydaktyczne. Prowadzi wykłady z prawa karnego i nauk penalnych w Orleanie i na innych Uczelniach. Oprócz zajęć na macierzystego Uniwersytetu w Orleanie, wykładał w Stanach Zjednoczonych (*Saint Louis University*), Argentynie (Buenos Aires) i Rumunii (Bukareszt).

Kandydat do godności doktora *honoris causa* legitymuje się istotnym dorobkiem związanym z rozwojem życia akademickiego we Francji, który w Polsce określamy zazwyczaj, mało precyzyjnie, mianem organizacyjnego. Chodzi o członkostwo J. Leroy w *Conseil National des Universités (CNU)* prestiżowej i wpływowej instytucji państwowo-korporacyjnej weryfikującej jakość działalności naukowej szczególnie młodszych adeptów prawa (*maitre de conférence*) i decydującej o kontynuowaniu kariery naukowej i rozlokowaniu kadry profesorskiej (*professeurs des universités*). Członkostwo w *Conseil* wiąże się z wymogiem posiadania wysokich kwalifikacji naukowych i etycznych, wysokim prestiżem naukowym, jaki z dochowrywaniem standardu obiektywności i bezstronności. Obok tej funkcji w najwyższym organie nauki francuskiej decydującym o jakości i lokowaniu szczególnie młodszej kadry naukowej, profesor Leroy pełnił znaczące funkcje w swojej macierzystej Uczelni. Tak więc na Wydziale Prawa, Ekonomii i Zarządzania był dyrektorem *Departement de Droit* (lata 1996-2001). W latach 2001- 2006 był dziekanem tego Wydziału, i pozostaje *doyen honoraire* Wydziału. Od 2012 r., jest dyrektorem dużej uniwersyteckiej struktury badawczej, jaką jest *Centre Juridique Pothier* skupiającej wybraną kadrę naukową, podejmującą kluczowe problemy badawcze.

3. Polsko-francuska współpraca naukowa

Profesor Jacques Leroy jest od wielu lat związany z Wydziałem Prawa i Administracji Uniwersytetu Jagiellońskiego i krakowskim środowiskiem prawniczym. Od ponad dziesięciu lat kieruje Szkołą Prawa Francuskiego na UJ (jako kontynuator prac prof. Michela Pertué) oraz odpowiada za program „Master” z francuskiego i międzynarodowego prawa prywatnego (*franco-polonais de droit des affaires français et européen*) nakierowany na kształcenie prawników-praktyków, kończące się francuskim dyplomem państwowym. Kadrę dydaktyczną Szkoły stanowią wykładowcy głównie z uniwersytetów francuskich, zwłaszcza z Orleanu. Dzięki kierownictwu Szkoły, program zajęć jest atrakcyjny dla słuchaczy, obejmuje wprowadzenie do prawa francuskiego

i instytucji politycznych, prawo prywatne, administracyjne i gospodarcze. Najlepsi absolwenci mają otwartą drogę do stażów i praktyk oraz dalszego kształcenia się w Orleanie. Profesor Leroy współpracuje z Kolegami i Koleżankami z krakowskiego środowiska prawniczego, zwłaszcza z Profesorem Krzysztofem Wojtyczkiem – cenionym we Francji, jak i w wielu gremiach i na forach międzynarodowych, z dziekanem Wydziału Profesorem Jerzym Pisulińskim (jeszcze jako prodziekanem ds. współpracy zagranicznej), jak i dr Piotrem Szwedo. Ponieważ miałem okazję współpracować ze Szkołą wiem, iż dzięki zaangażowaniu profesora Leroya obydwie wymienione wyżej programy w pełni funkcjonują, zaś Szkoła Prawa Francuskiego UJ cieszy się renomą wśród młodzieży prawniczej w Polsce i nie narzeka na napływ kandydatów. Ostatnia z tych okoliczności nie jest prosta do wyjaśnienia, jeśli weźmiemy pod uwagę, że szkoły obcych praw przy innych uniwersytetach przeżywają trudności z naborem kandydatów. Zapewne *genius loci* Krakowa i Uniwersytetu odgrywać tu musi swoją rolę. Wielu studentów Wydziału Prawa i Administracji UJ może prowadzić studia doktoranckie w systemie *cotutele* na uczelniach francuskich. Dzięki programowi „Master” i Szkole Prawa Francuskiego, od 2000 r., kilkuset polskich studentów zdobyło cenione wykształcenie w zakresie francuskiego i międzynarodowego prawa gospodarczego. Prof. Leroy był także promotorem rozpraw doktorskich polskich młodych prawników (mgr Dariusz Piątek, mgr Jolanta Zatorska).

Prof. Leroy w ramach Wydziału Prawa i Administracji UJ i Szkoły Prawa Francuskiego współorganizował znaczące konferencje naukowe, które gromadziły naukowców z wielu państw europejskich (bodajże największym, ale nie jedynym, przedsięwzięciem była konferencja w 2008 r. poświęcona 50 –leciu Konstytucji V Republiki. Jej pokłosiem była publikacja pokonferencyjna pt. *50 anniversaire de la Constitution française*, opublikowana przez wydawnictwo Uniwersytetu w Orleanie (l'Université d'Orleans 2011).

konkluzja

Profesor Jacques Leroy, Kandydat do tytułu doktora *honoris causa* Uniwersytetu Jagiellońskiego legitymuje się wybitnymi osiągnięciami w pracy naukowej, które nie ograniczają się bynajmniej do prawa karnego i nauk penalnych, ale obejmują także materie prawa cywilnego oraz sięgają kwestii praw człowieka (status osoby tymczasowo aresztowanej, instytucja obrony koniecznej, pojęcie zbrodni przeciwko ludzkości). Profesor Leroy ma także osiągnięcia w zakresie dorobku dydaktycznego i organizacyjnego.

Kandydat jest osobą szczególnie zasłużoną dla rozwoju polsko - francuskiej współpracy naukowej, rozwijanej w Uniwersytecie Jagiellońskim, w Uniwersytecie w Orleanie i w innych francuskich placówkach naukowych. Beneficjentami tej współpracy są studenci i pracownicy naukowcy Uniwersytetu Jagiellońskiego, jak i innych polskich (i francuskich) uczelni i

środowisk. Z możliwości jakie daje ta współpraca korzystają teoretycy i praktycy. Jego wkład w budowanie przyjaznych stosunków polsko- francuskich w nauce prawa jest bezsporny i jest wysoko oceniany w polskim środowisku prawniczym. Profesor Jacques Leroy jest prawdziwym animatorem życia naukowego prawniczego w Krakowie i Orleanie.

W konkluzji stwierdzam, iż wysunięcie przez Wydział Prawa i Administracji UJ kandydatury profesora Jacquesa Leroy do tytułu doktora *honoris causa* Uniwersytetu Jagiellońskiego jest w pełni zasadne. Sylwetka naukowa i dorobek naukowy, dorobek dydaktyczny i organizacyjny oraz osiągnięcia w polsko - francuskiej współpracy naukowej w pełni predestynują Kandydata do godności doktora *honoris causa* Uniwersytetu Jagiellońskiego, najwyższej godności nadawanej przez Senat tej znakomitej Uczelni osobom szczególnie zasłużonym dla rozwoju nauki, kultury lub życia społecznego (§ 9 ust. 1 Statutu Uniwersytetu Jagiellońskiego).

Prof. zw. dr hab. *Mirosław Granat*

Mirosław Granat